

Alchemilla

Herfstnummer 2017

Colofon

De Alchemilla verschijnt viermaal per jaar in een oplage van 375 exemplaren.

Het IVN, instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een landelijke vrijwilligersvereniging met regionale afdelingen.

Omdat de IVN afdeling West-Friesland ervan overtuigd is dat werken aan een gezond leefmilieu belangrijk is voor ons, voor kinderen en voor u, houdt het zich bezig met allerlei natuuractiviteiten.

Het lidmaatschap kost € 24 per jaar. U ontvangt dan dit afdelingsblad en het landelijke IVN-blad Mens en Natuur.

De Alchemilla wordt gedrukt bij Editoo B.V. in Arnhem

Kopij naar redactie@ivn-westfriesland.nl

IVN afdeling West-Friesland

NME centrum: Streekbos Paviljoen

Postadres: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

Telefoon: 0228 520486

Email: info@ivn-westfriesland.nl

Website: www.ivn-westfriesland.nl

Facebook: www.facebook.com/ivnwestfriesland

Twitter: <https://twitter.com/ivnstreekbos>

Nummer KvK: Noordwest-Holland 40624859

RSIN-nummer: 809409914

ANBI: www.ivn-westfriesland.nl/ANBI

Het NME centrum is iedere zondag geopend van 13.00 - 17.00 uur

Dependance:

Het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud

Bestuur

Voorzitter: Geert Pietersen

T: 0228 523565

E: g.pietersen@ivn-westfriesland.nl

Secretaris: Gé Kenter

T: 0228 513362

E: g.m.kenter@ivn-westfriesland.nl

Penningmeester en

Ledenadministratie: Rob den Hartog

T: 0228 517593

E: r.den.hartog@ivn-westfriesland.nl

Rekeningnummer:

IBAN/Rekeningnummer: NL13 RABO 0167 7601 57

t.n.v. IVN afd. West-Friesland

Leden van Bestuur:

Astrid Bijster

T: 0229 275673

E: a.bijster@ivn-westfriesland.nl

Eleonora de Boer

T: 06 54254117

E: e.de.boer@ivn-westfriesland.nl

Pieter Hermans

T: 0228 317569

E: pccj.hermans@ivn-westfriesland.nl

Foto's

Foto voorkant:

Heksenboleet

Foto: Marianne Ouwerkerk

Foto achterkant:

Het Grootslag, gezien vanuit Medemblik

Foto: Jan Flink

Sponsors

Sponsors :

WFO notarissen, ABZ Seeds, KlimparkStreekbos, Westfriesland fonds, RABO bank, Autobedrijf Julius BV, RSW, Incotec : pagina 19

Contactpersonen

IVN afdeling West-Friesland organiseert diverse activiteiten. Wilt u iets weten of actief meedoen neemt u dan contact op met onderstaande contactpersonen

Redactie Alchemilla:

Hans Verhoeven, T: 0228 515137

E: j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl

Michelle Prins, T: 06 22049814

E: m.prins@ivn-westfriesland.nl

Lisbeth van Lintel, T: 0228 517005

E: l.van.lintel@ivn-westfriesland.nl

Joke Tilgenkamp, T: 0229 235101

E: j.f.tilgenkamp@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Duurzaamheid: Geert Veldhuis

T: 06 52618372, E: g.r.veldhuis@ivn-westfriesland.nl

PR / Persberichten: Toos Brink

T: 0228 512316, E: t.brink@ivn-westfriesland.nl

Publieksactiviteiten: Frieda Bus

T: 0228 541489, E: f.bus@ivn-westfriesland.nl

Scholenwerk: Annette van den Berg

T: 0251 310397, E: a.vd.berg@ivn-westfriesland.nl

Exposities: Beppie van der Wegen

T: 0228 322338, E: b.vd.wegen@ivn-westfriesland.nl

IVN website: Rob den Hartog (zie Bestuur)

Vaarexcursies: Theo Ruiter

T: 0228 515797, E: th.ruiter@ivn-westfriesland.nl

Weidevogelwerkgroep: Geert Pietersen (zie Bestuur)

Knotwerkgroep: Rob Rijswijk

T: 0228 561642, E: r.rijswijk@ivn-westfriesland.nl

Ecowerkgroep: Louis van Wegen

T: 0228 316825, E: l.van.wegen@ivn-westfriesland.nl

IJsvogelwerkgroep: Douwe Greydanus

T: 0228 720119, E: d.greydanus@ivn-westfriesland.nl

Inventarisatie Streekbos: Hans Verhoeven

T: 0228 515137, E: j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Egboetje: Ruud Dijkstra

T: 06 12509953, E: r.dijkstra@ivn-westfriesland.nl

Cursussen: Astrid Bijster (zie Bestuur)

Paddenstoelenstudiegroep PWF: Wil Stelling

T: 0228 315307, E: w.stelling@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Natuurkoffer: Marianne Ouwerkerk

T: 0228 582303, E: m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Voorwoord

Geert Pietersen

Met de herfst op de kalender is voor de meesten van ons de vakantie al weer achter de rug. Als u op reis bent geweest dan zult u vast op andere plaatsen genoten hebben van de natuur en als u thuis bent gebleven dan viel er vast ook veel te genieten in de omgeving. Want de natuur trekt ons altijd.

Waarnemen, verwonderen en beleven zijn de kernwoorden die mij in gedachten schieten bij het lezen van deze Alchemilla. Samenwerken, van elkaar leren en de samenhang behouden zijn nog een paar van zulke woorden. In het verslag van de Natuurgidsencursus van het werkweekend op Texel lees je de eerste praktijkervaringen van de aankomende natuurgidsen op dit gebied. Ze weten hun kennis en ervaringen over te brengen op hun toehoorders. Een inspirerend verhaal, je zou zo (weer) mee willen doen.

Ook interessant is het verhaal om een nieuwe soort te ontdekken, in dit geval de Bandheidelibel. Misschien een inspiratie om mee te doen met de Jaarrond Tuintelling. Wie weet ontdek je ook een nieuwe soort.

Ook staan er in het derde kwartaal weer de nodige activiteiten op stapel waar je aan mee kunt doen. De Nationale Archeologiedagen worden in een weekend in oktober gehouden waarbij je letterlijk in de laarzen van de archeoloog mag staan om de bronstijd te beleven.

Het activiteitenoverzicht voor het najaar heeft ook weer veel interessants te bieden. Hierbij een greep uit het aanbod. Je kunt meegaan om nachtvlinders te kijken of deelnemen aan paddenstoeleninventarisaties en -excursies. Bij het ingaan van de wintertijd is er een spannende wandeling in het donkere bos. Vanaf november kun je weer je handen uit de mouwen steken bij de natuurwerkdag in het Ecoproject en bij het bomenknotten.

De werkgroepen van het Egboetje en het Ecoproject willen een beheerplan maken zodat ze in de komende jaren biodiversiteit en kennisoverdracht kunnen vergroten. Ze kunnen bij het opstellen en uitvoering van de plannen nog wel hulp gebruiken.

Kortom, er is weer van alles en voor elk wat wils te beleven bij IVN West-Friesland. Ik wens allen een mooie en duurzame herfst toe.

Van de redactie

Met ingang van dit nummer zal de pagina met Scharrelkids niet meer verschijnen.

Als u nog oude Alchemilla's wil bekijken dan kan dat op www.ivn.nl/afdeling/west-friesland onder het kopje publicaties.

Van de bestuurstafel

Gé Kenter

De zomervakantie is weer voorbij, ik hoop dat iedereen hiervan lekker heeft kunnen genieten.

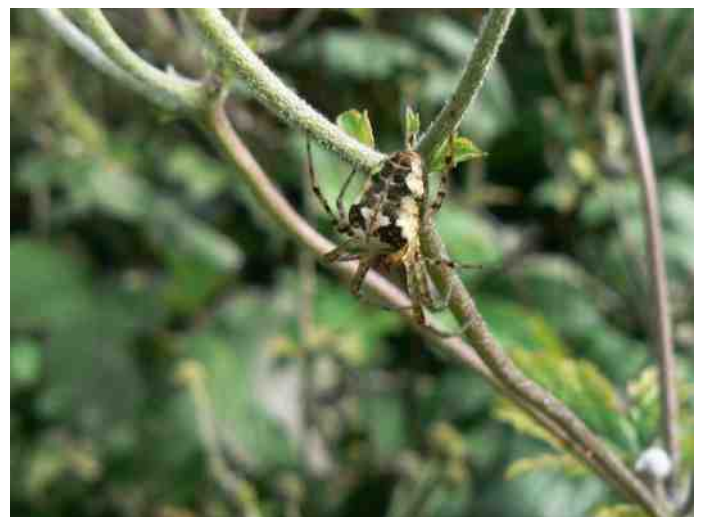
Op 04-09-2017 heeft het bestuur weer vergaderd en daarin is ook het VOG (verklaring van gedrag) weer aan de orde gekomen. De lijst met namen voor wie deze aanvraag zal worden gedaan is bijna compleet. Het is echter ook noodzakelijk dat er twee vertrouwenspersonen worden aangesteld. Eén naam is al bekend, de andere naam volgt nog. Zodra alle gegevens geregeld zijn hierover meer.

Elk jaar wordt er een trouweledendag gehouden. Het bestuur heeft besloten dit een jaar over te slaan omdat er dit jaar maar vier jubilarissen zijn. Volgend jaar worden deze leden uiteraard uitgenodigd, samen met de dan jubilerende leden, de groep is dat wat groter.

Per 1 mei heeft de landelijke ledenadministratie een nieuw geautomatiseerd systeem in gebruik genomen. Iedereen die op die datum als lid of donateur bij ons staat ingeschreven heeft daarom een nieuw relatienummer gekregen. Zoals gebruikelijk wordt ook dit nummer weer bij uw adresgegevens achterop de Alchemilla vermeld. Omdat huisgenootleden geen Alchemilla ontvangen worden zij in een separaat schrijven over hun nieuwe relatienummer geïnformeerd.

Wat ook perfect is verlopen, is de sloop van het oude boothuis. Onder deskundige begeleiding van Theo Ruiter is eerst het asbest dak afgevoerd, zoals het hoort. Vervolgens is het boothuis gesloopt met behulp van de fa. Van der Bel en is het hout gebruikt voor het nieuwe boothuis om daar een voorziening te maken voor het opslaan van diverse materialen.

Tot slot rest mij nog om allen een mooie herfst toe te wensen.

Herfstspin
foto Hans Verhoeven

Eerste waarneming van een Bandheidelibel (*Sympetrum pedemontanum*) in Noord-Holland.

Hans Verhoeven

Het is altijd leuk om een nieuwe soort te ontdekken in een gebied dat regelmatig wordt verkend door dezelfde waarnemer. In dit geval gaat het om mijn tuin op de La Reinelaan 50 in Bovenkarspel. Al vanaf de start van de Jaarrond Tuintelling (januari 2013) doe ik mee en stuur wekelijks in wat ik heb waargenomen in mijn tuin. Het gaat om zicht- en geluidswaarnemingen en door de jaren heen hebben zich al leuke soorten laten zien. Ik ben erg gespitst op vogels en libellen. Zo ontdekte ik vorig jaar ook de (in Noord-Holland zeldzame) Bruine korenbout in mijn tuin (zie waarneming.nl).

Net terug van 2 weken vakantie ben ik maandag 17 juli 2017 weer actief met waarnemen gestart. Op 19 juli zie ik vanuit mijn huiskamer dat er een kleine libel door mijn tuin vliegt en na even wachten landt het exemplaar op een van de zaadknoppen van de uitgebloeide Irissen: lekker in het zonnetje. Ik laat die knoppen expres staan omdat in het verleden gebleken is dat die vaak door (vooral heidelibellen) graag als zon- en uitvalsbasis worden gebruikt. Met de camera snel ik naar buiten en dichterbij gekomen zie ik duidelijke vlekken op de vleugels. Die heb ik dus nog nooit gezien. Dan begint het sluiptwerk en voorzichtig maak ik een paar foto's, van voren en opzij. Na een minuut vliegt de libel op en weg en komt niet meer terug.

In de "Libellen van Europa" is de soort onmiskenbaar snel gevonden. Het is een vrouwtje Bandheidelibel. Nu wat meer te weten komen. Opgestuurd als waarneming naar waarneming.nl en daar zie ik op de kaart dat er in Noord-Holland geen stippen staan. Dezelfde dag nog komt er een groen vinkje achter mijn waarneming te staan (dat betekent goedgekeurd aan de hand van de meegestuurde foto's).

Bandheidelibellen zijn echte zwervers die grote afstanden kunnen afleggen. De soort is vanuit Oost-Europa naar het westen gekomen. Vóór 1989 waren er alleen nog waarnemingen in Limburg en Brabant. Tussen 1990 en 1997 was er een uitbreiding van waarnemingen naar Zeeland, Gelderland, Overijssel en Groningen. Tot 2007 werd dat uitgebreid met Zuid-Holland, Drenthe, Friesland en de IJsselmeerpolders. Toen werd al vermoed dat de trek naar het westen voort zou gaan. Op waarneming.nl is nu, in 2017, voor het eerst Noord-Holland bereikt. Leuk is dat die waarneming nu juist in mijn tuin is gedaan.

Misschien is het leuk om meteen een lans te breken voor de Jaarrond Tuintelling. Het is mogelijk op verschillende manieren mee te doen:

- Projecttellingen
- Weektellingen
- Tijdstiptellingen

Mocht je interesse hebben, kijk op Jaarrond Tuintelling.

Daar geven ze alle informatie die je wil weten.

Mijn ervaring is dat je automatisch beter gaat kijken, meer wil weten en dat het tot leuke resultaten leidt. Soms ontdek je zomaar een nieuwe soort libel voor Noord-Holland!

Literatuur:

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden J.H. Bouwman, V.J. Kalkman, G. Abbingh, E.P. de Boer, R.P.G. Geraeds, D. Groenendijk, R. Ketelaar, R. Manger en T. Termaat. Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen. Brachytron, jaargang 11(2), augustus 2008.

Klaas-Douwe B. Dijkstra, Richard Lewington. Libellen van Europa, veldgids met alle libellen tussen Noordpool en Sahara. Tirion Natuur 2008.

Site: waarneming.nl (actuele waarnemingsite)

Site: Jaarrond Tuintelling

Vrouwtje Bandheidelibel
Foto : Hans Verhoeven

Column

Marianne Ouwerkerk

Eierenschandaal

Ik heb altijd al wat gehad met kleine beestjes. Na de oormworm heb ik nu mijn hart verloren aan het allerkleinste spinnetje dat ik ooit gezien heb, een dwergspin (Erigonidae), een beestje van slechts een paar mm groot.

Dat kwam zo: Terwijl ik in de tuin bezig was om microfoto's te maken van een naaktslak kwam er een spinnetje in beeld met een eibal. Ze zat in de weg en ik probeerde haar met eibal een stukje te verplaatsen. Dat ging niet helemaal goed. Het kunstwerk waar ze zo lang op heeft moeten zwoegen viel een beetje uit elkaar. Ik voelde me echt schuldig. Het spinnetje rende weg maar kwam weer terug. Toen ik zag wat ze aan het doen was ben ik meteen gaan filmen. Ze trok draden naar de punt van een blad, kwam ermee terug en rolde het om de gesneuvelde eibal heen. Tegelijkertijd probeerde ze nog wat losliggende eitjes erbij te pakken. Dat lukte maar gedeeltelijk en ze liet de rest voor wat het was. Dit alles nam ongeveer 5 minuten in beslag. Met de eibal tussen haar poten geklemd verdween ze in een razend tempo. Gelijk had ze, en ik was weer een waarneming rijker. De overgebleven eitjes waren de stille getuigen.

Ledenmutaties 3e kwartaal 2017

Rob den Hartog

Inschrijvingen

06-06-2017 Mevr. M. Keppel, Hippolytushoef

15-06-2017 Mevr. S. Blomsma, Blokker

Uitschrijvingen

14-07-2017 Dhr. W. Swagemakers, Heerhugowaard

01-09-2017 Mevr. P. Koster, Bergen (NH)

Totaal aantal leden en donateurs: 298

Nationale Archeologiedagen 2017: In het voetspoor van de bronstijd, geschiedenis in een nieuw perspectief.

Nico Bregman

Voor de 3e maal worden de Nationale Archeologiedagen gehouden. Een weekend in oktober waarin het publiek niet voor maar achter het vergrootglas mag komen. Want een kijkje in de keuken van de archeologie betekent in dit geval letterlijk in de laarzen van de archeoloog staan.

In West-Friesland is de bronstijd een in het oog springend tijdvak. Het was dringen geblazen in oostelijk West-Friesland zo'n 3000 jaar geleden, om een mooie kavel aan het water te bemachtigen. Eenmaal gesetteld moest het erf en het landschap worden ingericht. Weerselementen en de seizoenen bepaalden het ritme van de dag en de voedselvoorziening. Water was behalve een noodzaak, ook een uitdaging. De bronstijdboeren trotseerden de elementen met creativiteit en inventiviteit.

Bronstijdsporen zijn dikwijls goed bewaard gebleven in de West-Friese bodem. Iets wat de archeologen van onderzoeksteam "Farmers of the Coast" zullen beamen. Oud en recent onderzoek heeft hen een hernieuwde kijk gegeven op het leven in de bronstijd. Opzienbarende vondsten zijn er gedaan tussen 2014 en 2015 in het tracé van de nieuwe West-Frisiaweg. Het onderzoek nadert zijn einde, de conclusies komen naar buiten.

Archeologen Wouter Roessingh en Yvonne van Amerongen hebben er 5 jaar onderzoek opzitten en delen graag hun bevindingen met de huidige bewoners van West-Friesland en daarbuiten. Op zondag 15 oktober tussen 10.00 en 17.00 u is iedereen van harte welkom in het Streekbos Paviljoen in Bovenkarspel, thuisbasis van IVN West-Friesland, om een lezing te volgen, de schatten van de West-Frisiaweg van dichtbij te bekijken en die ene brandende vraag te kunnen stellen.

Drie actieve vrijwilligersgroepen in natuur en archeologie (IVN West-Friesland, AWN West-Friesland en de Bronstijdgroep uit het Zuiderzeemuseum) zullen de bronstijd verder tot leven brengen; de benodigde grondstoffen die het leven in de bronstijd tot een succes maakten, worden u letterlijk voorgeschoteld.

Een wandeling in het Streekbos met IVN-gids Nico Bregman voert u terug tot in de bronstijd.

Beheer van Egboetje en Ecoproject

Ruud Dijkstra en Louis van Wegen

Onze organisatie wil voor het Egboetje een beheerplan gaan maken zodat we de aankomende jaren doel gericht kennisoverdracht en biodiversiteit kunnen vergroten. Voor het Ecoproject willen we het bestaande beheerplan herzien. Voor het maken van beide plannen en de uitvoering zoeken we hulp: graag een reactie.

Waarom?

Een meerjarenplan voor het beheer is een communicatiemiddel. Als de kennisoverdracht optimaal zou zijn en als de biodiversiteit vanzelf steeds groter zou worden, dan konden we tevreden achterover leunen. Echter, de kennis over beheer, de gevolgen van ons gedrag voor de natuur, biodiversiteit als kenmerk voor duurzaamheid, enzovoort is niet zo groot als we zouden willen. Met een goed plan hopen we de betrokkenen beter samen te laten werken en te inspireren. Bijvoorbeeld: een gedeeltelijke herinrichting waarvoor bomen gekapt moeten worden kan beter begrepen worden als dit onderdeel uitmaakt van een beheerplan. Voor het Egboetje is nog geen beheerplan gemaakt en gebleken is dat daaraan wel behoefte is bij de vrijwilligers. Het bestaande plan voor het Ecoproject is verouderd, omdat de natuur zich inmiddels zodanig ontwikkeld heeft dat de situatie nu anders is dan tien jaar geleden toen het bestaande plan gemaakt werd. Overigens hebben dit oude plan en het daaruit voortvloeiende beheer in het Ecoproject wel hun vruchten afgeworpen: toename van kennis over de natuur en meer soorten planten, paddenstoelen, vogels, libellen, enz. We willen ook over de grenzen van beide gebieden heen kijken naar het natuurnetwerk waar Egboetje en Ecoproject deel van uitmaken. Voor dit netwerk vervullen beide gebieden de functie van kraamkamer.

Wie?

Ria de Graaf en Ko Markusse doen mee als vrijwilligers van beide gebieden. Eleonora de Boer en Geert Pietersen doen mee als bestuursleden die tevens contactpersonen zijn voor de werkgroepen van Egboetje en Ecoproject. Annika Langeveld van Landschap Noord-Holland doet mee als adviseur. Ruud Dijkstra en Louis van Wegen zijn degenen die het beheer en eventuele herinrichting door het IVN organiseren. Met andere coördinatoren van IVN-werkgroepen willen Ruud en Louis nog afstemmen, bijvoorbeeld over excursiemogelijkheden en de introductie van nieuwe plantensoorten.

Wanneer?

Op 2 augustus j.l. spraken wij elkaar eerst in het Ecoproject en later in het Egboetje; bijzonder was dat we hier onder meer enkele Argusvlinders zagen zitten op Akkerdistels. In de loop van de herfst willen we twee beheerplannen gaan maken. Deze plannen leggen we voor aan Annika Langeveld voor advies. Daarna leggen we de plannen voor aan

het bestuur en vervolgens maken we een versie die besproken kan worden met het Recreatieschap Westfriesland.

Hoe?

Het IVN werkt samen met het Recreatieschap aan het beheer van de natuur in beide gebieden. De nieuwe plannen willen we maken en uitvoeren door IVN-ers te vragen actief mee te doen bij de activiteiten van onze organisatie in beide gebieden. Met de nieuwe deelnemers vergroten we de bestaande groepen. Wie nu aanhaakt pakt de kans om mee te groeien in de ontwikkeling van onze gezamenlijke kennis over het beheer en de biodiversiteit. We leren van het effect dat beheeractiviteiten zoals maaien, afvoeren, snoeien, enz. hebben en we leren van de resultaten van gedeeltelijke herinrichtingen zoals glooiende oevers maken bij de paddenpoelen van Egboetje en Ecoproject. We nemen ook kennis van het beleid dat gemeenten voeren op het gebied van natuur en recreatie. Dit passen we toe op onze eigen gebieden en het aansluitende natuurnetwerk.

Financiële dekking

Als actieve vrijwilligers bij het IVN zijn we gewend om een deel van onze tijd in de natuur te besteden en een ander deel van onze tijd op vergaderlocaties, achter onze beeldschermen enz. Het maken van een beheerplan gebeurt op basis van waarnemingen in beide gebieden en ook daarbuiten. Het plan wordt weergegeven in digitale documenten met teksten, foto's en plattegronden. Er kunnen misschien ook filmpjes gemaakt worden om op internet te plaatsen. Een vrijwilliger die hieraan veel tijd besteedt maar niet zo veel vrije tijd heeft (gezin, werk) houdt door bijvoorbeeld bellen en mailen minder tijd over om naar buiten te gaan. Dat kan een drempel zijn voor deelname aan onze groep. Misschien is het mogelijk een deel van de uitwerking uit te besteden aan professionals binnen eigen kring en die van Landschap Noord-Holland. Dat kost geld. Een eenmalige bijdrage in de kosten voor het verwerkkelijken van onze plannen blijkt meestal mogelijk dankzij sponsors. Het zoeken van sponsors voor deze beheerplannen is één van de activiteiten die horen bij deelname.

Oproep

Doe je mee? Als je twijfelt over deelname aan het maken en uitvoeren van deze beheerplannen zeg dan tegen vrienden, collega's en familie: "Ik ben gevraagd", bij deze! Als je dan uitlegt dat het gaat om het beheren van openbaar groen voor meer biodiversiteit, over hooien, snoeien, leren, kennis toepassen, overdragen van kennis over de natuur, snoeien, enzovoort dan helpen hun reacties misschien bij het nemen van een besluit. Als ze geen lid zijn van het IVN dan kun je ze vragen lidmaatschap te overwegen en tegelijk te besluiten deel te nemen aan dit leerproces van beheren en herinrichten in theorie en praktijk.

Graag een reactie.

Gezelligheid en kennisoverdracht combineren bij beheer en bij gedeeltelijke herinrichtingen van Egboetje en Eco-project: Michael, Ko, Paul, Eleonora en Han op hooidag 2 september 2017

Cursusnieuws

Cursusteam

De komende periode zijn we nog altijd druk bezig met de Natuurgidsenopleiding. Het eerste half jaar is voorbij en 28 cursisten zijn begonnen aan het vervolg van de opleiding. De afgelopen maanden hebben ze stage gelopen in diverse werkgroepen en hebben veel actieve IVN-ers kennis met hen kunnen maken. In juni waren we voor een veldweekend naar Texel. Een hoogtepunt in de Natuurgidsenopleiding. Hieronder volgt een verslag met foto's van dit Texelweekend.

NGO Texel weekend

Robert Viset

Texel. Ik kom er al sinds m'n twaalfde (1973), toen ik lid werd van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, en zes jaar lang een geweldige tienertijd had, genietend van alle aspecten van de natuur. Helaas ben ik er ook lang niet geweest, en was dus heel blij dat we het trainingsweekend voor de Natuurgidsenopleiding (NGO) daar gingen doorbrengen. En wat bleek, Texel is een mekka voor natuurliefhebbers geworden, waar zeldzame soorten voorkomen.

Texel is een eiland voor iedereen en alle nationaliteiten. Je kunt er parachutespringen, vogels spotten, wadlopen, recreëren, fietsen, een terrasje pakken voor een lokaal biertje of gewoon lekker zonnen op het strand. Ook de Wadkant is fascinerend, compleet met de beroemdste bewoners, de zeehonden. En, er is zelfs een instituut voor marine onderzoek, pal naast de Veerhaven. En dat op nog geen 20 minuten varen vanaf het vaste land, waar het vakantiegevoel al begint!

De opdracht

Op de cursusavond op dinsdag 6 juni, werd bekend ge-

maakt wat de samenstelling van de groepen zou zijn voor het Texelweekend van 9, 10 en 11 juni 2017 en welke mentoren daaraan gekoppeld werden. Vijf groepen, vijf aangewezen gebiedjes. Elk van ons moest een presentatie van vijf minuten houden, elk over een deelonderwerp, waardoor een sluitend verhaal ontstond en de toehoorders, medecursisten en cursusleiding + staf, zich een goed beeld konden vormen over het ontstaan van ieder gebied en de specifieke natuur die er voorkomt.

De voorbereiding

We hadden nog enkele dagen voor het zover was en we konden de diverse bronnen zoals bijvoorbeeld Internet gebruiken om kennis te vergaren over ons gebied. En we moesten goed voorbereid op pad, dat wil zeggen: kijkers, lopen en boeken mee en de juiste kleding en fietsen natuurlijk.

Samenwerken

De vrijdagavond hebben we ons georiënteerd in de gebieden en de onmiddellijke omgeving. Ik was ondergebracht bij de groep 'Plan Tureluur', een duinrel aan de oostkant van het bos bekend als de Dennen. We snoven de sfeer op en waren onder de indruk van de vele soorten planten die er voorkomen; onze verwachtingen werden ver overtroffen. In de eetzaal van Bloem en Bos (onze groepsaccommodatie) spraken we met elkaar af wie wat ging presenteren, we waren daar snel over uit, maar we waren nog tot laat bezig over hoe we dit gingen aanpakken, hoe we elkaar hierbij konden helpen en met welke aspecten we allemaal rekening hadden te houden, zoals werkvormen, de logistiek en veiligheid. En, zo te zien gold dat voor alle groepjes, en het was leuk om te zien hoe men met passie en volle overgave te werk ging.

Nadere kennismaking met het gebied

De zaterdag was gereserveerd om te oriënteren, de gebiedjes te bestuderen, plannen te maken, en gezamenlijk te overleggen wat we individueel zouden vertellen, en wat de samenhang in het verhaal zou worden. Ook hielden we een generale repetitie, die voor ons allen zeer leerzaam was. Niet alleen van de feedback van van de mentoren, maar ook van elkaar hebben we veel geleerd en we hadden nog tijd om fijn te slijpen. En hoewel de mentoren soms stonden te trappelen om iets te benoemen om je een stapje verder te helpen, bleef het toch meestal bij een klein duwtje in de richting. Het was tenslotte ónze opleiding en werd er veel eigen inbreng verwacht.

Een ware ontdekkingstocht

Gewapend met de nieuw verworven kennis en indrukken is iedereen bij Bloem en Bos zich gaan vastbijten in de individuele verhalen en er vond veel overleg plaats over het algehele sluitende verhaal. Dankzij de meegebrachte bibliotheek van de leiding en uiteraard *good old Google* kwamen de presentaties langzaam tot stand. Maar de spanning voor de daadwerkelijke uitvoering was duidelijk voelbaar. Voor sommigen was het de eerste keer voor een grote groep mensen. En nog kritische mensen ook. Zaterdagavond

hebben in de eetzaal alle groepen kort iets gezegd of laten zien van de excursie die ze gingen presenteren. Daaruit bleek de diversiteit van de gebieden en werd steeds duidelijker waarom de leiding hiervoor gekozen had. Tot laat in de avond zaten we met de neuzen in de boeken, en het was mooi te zien hoe iedereen ervoor ging!

De dag van de presentaties

En eindelijk was het zondag dan zover. De indeling van de dag was als volgt: eerst groep Waal en Burg, daarna Alloo, gevolgd door de Mientjes. Na de lunch was Plan Tureluur aan de beurt, en de dag werd afgesloten door groep Duinen in de Bleekersvallei.

Groep Waal en Burg

De Waal en Burgerdijk is te vinden in het polderlandschap van Texel, en strekt zich uit over weidegebied en akkers. Ooit was dit de zeekering (1436). Langs deze dijk zijn de oude plassen bewaard gebleven, zoals de Weegeswaal (een dijkdoorbraak van 1552), waar we door Mikal, Corinne en Margo werden ontvangen.

De dames lieten zich niet door de harde wind uit het veld slaan en brachten hun info over de ontstaansgeschiedenis op een vrolijke en informatieve wijze. Interessant was te horen dat dit soort dijken van palen, riet en wier opgetrokken waren, vandaar ook de naam wierdijk. Na deze boeiende uiteenzetting fietsten we gezamenlijk verder, naar een 'geriefbosje' langs de dijk waar meerdere eetbare planten en kruiden te vinden waren. Een geriefbos is een klein bos waar in vroeger tijden het hakhout vandaan werd gehaald dat in en rond het huis werd gebruikt. Ze functioneren nu vaak als habitat voor bijzondere flora en fauna.

Bart, Jolanda en Mirjam vertelden over eetbare planten als Zevenblad, Paardenbloem en Weegbree, en ook over nuttige planten, als de Pitrus, waarvan de kern van de steel als lont gebruikt kan worden. Ook was er een heerlijke salade gemaakt, die we ons heerlijk lieten smaken (zie kader voor het recept). Tot slot was er even tijd voor een landelijke groepsfoto op een bruggetje.

Groep Alloo

Na een pittig fietstochtje werden we ontvangen door groep Alloo, bestaande uit, Saskia, Josien, André, Frans, Ilse en Meta. Het Alloo was oorspronkelijk een groot duinmeer. In 1882 is het ontwaterd en hierdoor ontstond een nat heideveld, de zogeheten mientgrond. " Mient" (of " Meent") betekent gemeenschappelijke weidegrond. De afscheiding langs de bosrand wordt gekenmerkt door een 'tuunwal'; tuunwallen zijn overal op Texel terug te vinden. Een tuunwal wordt voornamelijk opgebouwd met gestapelde grasplagen, en is een perfecte habitat voor vele insecten, omdat deze wallen warmte goed vasthouden. In dit gebied wordt het grondwaterpeil goed in de gaten gehouden middels een levensgrote meetbuis, die nauwkeurig het peil weergeeft. Dit is van belang om te kunnen beoordelen hoeveel invloed het grondwater heeft op de omgeving. Het kan per dag verschillen, zeker in de natte periodes. Men stemt het waterbeheer hierop af. Aan de bosrand is een brede duinrel te vinden. Langs de oevers kan zich een veelzijdig natuurleven ontwikkelen, met bijzondere plantjes, als orchideeën

en Wateraardbei. Maar het is ook een kwetsbaar gebied. Frans toont ons nog een leuk fenomeen: Kamperfoelie slingert zich om een tak, en 'wurgt' deze langzaam, waardoor het in de tak vergroeit. Een wonderlijke en verrassende presentatie!

Groep de Mientjes

Het Mientje is een heideveld in de Dennen langs de Randweg. Zo zagen de mientgronden er uit voordat ze bebost werden. Er leven bijzondere insecten. Beheerders zorgen er voor dat de heide niet wordt overwoekerd door berken. Hierdoor krijgen ook de verschillende heidesoorten een kans. Hier en daar vind je wel wat berkenbosjes, waar de Schotse Hooglanders heerlijk van de schaduw genieten. Ook zij werken mee aan het beheer van het gebied middels begrazing.

Hillie vertelt ons dat je op (half)dode berken de Berkenzwam kunt vinden, een saprofyt die het dode hout langzaam opruimt. En op hun beurt gebruiken insecten de zwam om hun eieren in te leggen. In dit gebied vind je meerdere exoten, zoals de Amerikaanse Vogelkers (ook wel Bospest genaamd).

Ben legt uit dat deze boom in de jaren 30 van de vorige eeuw is aangeplant om de variatie in vogels te vergroten, maar landelijk letterlijk een plaag is geworden. Yvonne en Renée vertellen dat er ook planten voorkomen die voor medische doeleinden gebruikt kunnen worden. De Veldzuur is wijd vertegenwoordigd en als men dorstig was kauwde men op de jonge stelen. Leuk gebracht, vooral ook door het ruiken en proeven, maar Sjaak C. had toch wel het leukste taakje: met zijn mondharmonica gaf hij aan dat de 5 (presentatie)minuten om waren!

Lunch

Uiteraard mag ook de innerlijke mens niet vergeten worden, en dus togen wij richting Bloem en Bos, waar een heerlijk soepje op ons stond te wachten. Het hele weekend zijn we heerlijk verzorgd door de kookploeg bestaande uit Jans, Lisbeth en Sander, en last but not least Wil, die op de valreep nog gezellig mee was naar dit onvergetelijke weekend. Dank voor jullie inzet en de overheerlijke maaltijden!

Groep Plan Tureluur

Na de lunch sloop groep Tureluur er tussenuit om zich alvast in hun gebied op te stellen en zo de toehoorders goed te kunnen ontvangen.

Als eerste vertelt Krijn iets over de ontstaansgeschiedenis. Dit stuk land achter de duinen is gebruikt als weidegrond, door kwelwater was het te nat voor akkerbouw en Staatsbosbeheer bestempelde het dan ook als " woeste grond" . Om de grond een nuttige bestemming te geven wilde men er dennen gaan planten, zoals ook verder in deze omgeving. Ook voor bosbouw was het hier te nat. Om het water af te voeren groef men een diepe rechte goot met steile oevers, jullie hebben daar een voorbeeld van gezien in het gebied "De Mientjes" . Er ontstond ook een nieuw inzicht in waterbeheer. Door de gegraven duinrel werd gevallen regenwater snel geloosd op het stroomafwaarts gelegen landbouwgebied.

Mary vertelt: In 1996 is de rechte bosgreppel herschapen

in een slingerende, ondiepe duinrel. Ook is een deel van het omringende bos toen gekapt en gerooid. De bosgreppel werd slingerend en minder diep met flauwe brede oevers, zodat deze meer water kon bevatten vooral in de winter en een gezond watersysteem werd gecreëerd. Hierdoor kan het langzaam de grond indringen, waardoor de grondwaterstand hoger wordt. Ook zijn er verschillende zones gecreëerd (hoe meer zones, des te groter de biodiversiteit) in de natuurvriendelijke oever (van bodem naar oever).

Linda gaat wat dieper in op deze diversiteit. Rupsen en de poppen van de st. Jansvlinder, de rups van de Beervlinder, meerdere hommelssoorten, en zelfs een Glasvleugelpijlstaart passeren de revue.

Celina houdt de spanning erin door het over de bloemetjes en de bijtjes te hebben. Ze laat zien dat de Lisdodde tweeslachtig is en dat het mannelijk deel vol fijn stuifmeel zit en door windverstuiving (of er tegenaan tikken) bij het onderste vrouwelijke deel komt, wat uiteindelijk de beroemde 'rietsigaar' wordt. Celina heeft prachtige tekeningen gemaakt van alle bijzondere planten aan de oever van de Tureluur, wat een mooie aanvulling is op de presentatie.

Robert had besloten uit z'n comfortzone te stappen, en het over mossen te hebben. Mossen zijn echte pioniers. Als ergens nog helemaal niets groeit, begint de vegetatie vaak met mos. Mossen groeien meestal in grote pakketten op de grond. Die pakketten beschermen de bodem tegen erosie door wind en regen. Doordat mossen water vasthouden ontstaat er een goed microklimaat voor de ontkieming van zaden en sporen. Hier op Texel krijgen bijzondere en zeldzame planten daardoor de kans te ontkiemen.

Josta vertelt ons hier meer over. Aan de hand van een zoekspel brengt ze ons in de wereld van de Tormentil, de Gevlekte Orchis en het Teer Guichelheil. En ook de Stijve Ogentroost is mooi om te zien.

Groep Duinen

En tot slot een hele andere omgeving, het duingebied, met name de Bleekersvallei. Als je denkt dat dit eindelijk een natuurlijke omgeving is, kom je bedrogen uit. Ook hier heeft de mens grote invloed uitgeoefend. De Moksloot is in de 19de eeuw eerst aangelegd voor ontwatering en in de 20ste eeuw afgedamd om drinkwater op te vangen.

Huub vertelt ons dat in het verre verleden de Tempeliers hier blekerijen hebben opgericht om hun stoffen, als linnen, te kunnen bewerken, vandaar de naam. Daar was het duinwater uiterst geschikt voor. Tegenwoordig loopt de Moksloot helemaal door naar de Mokbaai in het zuiden, waar stekelbaarsjes de kans krijgen om vanuit zee hun eieren te leggen.

Sjaak O. toont ons op de kaart hoe de loop er tegenwoordig uitziet.

Truuske vertelt over het verschil in plantengroei op de noord- en de zuidhelling van de duinen en leest zelfs een mooi gedicht voor van Joost van den Vondel als ode aan dit gebied. Het gebied zelf wordt tegenwoordig gedomineerd door planten als de Duinroos, die zowel op kalkrijk- als kalkarm zand kan gedijen.

Angèle gaat dieper in op dit onderwerp. Texel wordt gedomineerd door kalkarm zand, wat met de noordelijke rivieren en in de laatste IJstijd uit Scandinavië meegekomen is. Maar, naast de wandelpaden vind je plantensoorten die er eigenlijk niet thuishoren, zoals het Slangenkruid. Ook weer

menselijke invloed, want de paden zijn van schelpen gemaakt, en dat bevat uiteraard calcium.

Uiteindelijk sluit Marian de presentatie én de dag af met een prachtig 'elfje', waarin ze aangeeft dat dit weekend zeer leerzaam was, zeker niet eenvoudig (vooral na de feedback van de mentoren) en (namens ons allen) voor herhaling vatbaar!

Ik wil iedereen bedanken voor de inbreng. Maar ook de leiding en kookploeg voor hun enorme expertise, kennis en kunde. En uiteraard Texel zelf. Volgend jaar weer!

Het recept voor de salade is als volgt:

Voor de dressing:

olijfolie

Rode wijnazijn

Kraailook: fijn gehakt (laten intrekken en na een uurtje door de zeef halen. De Kraailook heeft hele harde schubben ook in het bolletje.)

Fijn gehakt Duizendblad

Voor de salade:

Zevenblad blad, Paardenbloem blad, Smalle weegbree, Veldzuring blad, Madeliefjes bloem, Rode klaver bloem en blad Roze dovenetel bloem, Vlierbloesem

Blancheer de Rode klaver en de zuring. Snijd het Zevenblad, de Paardenbloem, de Smalle weegbree en de Veldzuring grof, en strooi de bloesem, de Roze dovenetel en de Madeliefjes er als laatste overheen

Ik kreeg van Beppie een heel mooi gedicht toegezonden. Ik vond de eerste strofe al heel mooi. Het verwoordt hoe de saamhorigheid in deze opleiding voelt:

Ontmoeting

Het is een wonder-gebeuren

Wanneer mensen

Elkaar ontmoeten.

Zij gaan binnen bij elkaar

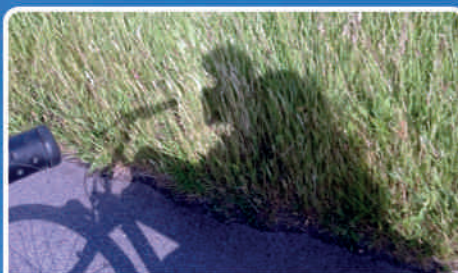
En voelen zich thuis

Als bij zichzelf

NGO Texel weekend

Logeeraadres Bloem en Bos

Op de fiets..

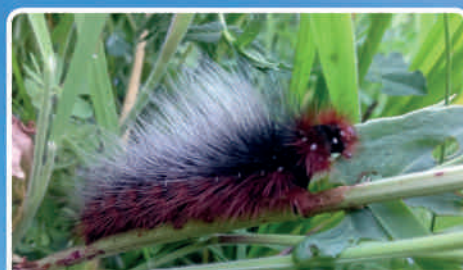
De groep van het Alloo

Bij de Mientjes

De Mientjes groep

Plan Tureluur met Grote Beer

Het Alloo

Bij de Duinen

De groep van Tureluur

De groep van de Duinen

Waal en Burg

De groep van Waal en Burg

Activiteitenoverzicht IVN West-Friesland oktober t/m december 2017

Toos Brink

Zondag 1 oktober

Gezinsactiviteit: Wonderpadwandeling

Voel- en hoorwandeling voor visueel gehandicapten. Ook voor "zienden" om het gebruik van andere zintuigen te ervaren tijdens een herfstwandeling door het Streekbos. Aanmelden bij Irene Eekhout :06 15614849. Start om 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Zondag 1 oktober

Gezinsactiviteit: Reptielen als huisdier

Inloopmiddag vanaf 14.00 uur over aankoop en verzorging van schildpadden en baarddagamen. Mychel Cornelissen neemt zijn dieren mee en is vraagbaak bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Zondag 1 oktober

Volwassenenactiviteit: Herfst in het Zanddepot

Voor deze zondagse herfstwandeling is het Zanddepot speciaal geopend. Het natuurgebied heeft een bijzondere historie, flora en fauna. Verzamelen bij poort SSB, Dijkgraaf Grootweg/Grootslagweg Andijk om 14.00 uur bij IVN-vlag.

Maandag 2 oktober

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in het Streekbos door Paddenstoelen studiegroep PWF
Verzamelen om 13.30 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen, tot 16.00 uur inventariseren. Informatie/opgave Wil Stelling: 0228 315307, w.stelling@ivn-westfriesland.nl

Zondag 8 oktober

Gezinsactiviteit: Watermonsters

Landelijke Weekend van de Wetenschap, ook bij IVN. Doe mee, ontdek, leer en geniet. Microscopisch onderzoek en proefjes met zand, bodem en water. Start 14.00 uur in het Streekbos Paviljoen.

Maandag 9 oktober

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Egboetswater

Help mee om de flora en fauna te determineren, verzamelen om 13.00 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert. Informatie en opgave Ria de Graaf: 06 40392703.

Maandag 9 oktober

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in het Egboetsterrein door Paddenstoelen studiegroep PWF
Verzamelen bij het Egboetje om 13.00 uur. Tot 16.00 uur inventariseren. Informatie en opgave Wil Stelling: 0228 315307 of w.stelling@ivn-westfriesland.nl

Zaterdag 14 oktober

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Streekbos

Verzamelen 09.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Informatie Hans Verhoeven: 06 189 03922. Van 9.30 uur tot de middag inventariseren in het Streekbos.

Zondag 15 oktober

Gezinsactiviteit: Vogeltrek in het Egboetswater

Start vogelexcursie met Fred Weel om 9.00 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert. IVN heeft verrekijkers beschikbaar. Pas schoeisel en kleding aan.

Zondag 15 oktober

Gezinsactiviteit: In het voetspoor van de Bronstijd

Als onderdeel van de activiteiten tijdens de Nationale Archeologiedagen kunnen bezoekers aan het Streekbos Paviljoen van 10.00 - 17.00 uur een tijdreis maken naar de Bronstijd (1600- 800 v.Chr.). Twee archeologen geven lezingen over hun 5-jarig onderzoek in de West-Friese bodem en tonen hun schatten in de Incoteczaal. Vrijwilligers van de Bronstijdgroep Zuiderzeemuseum en het AWN West-Friesland brengen wonen, werken en spelen in de Bronstijd tot leven. IVN-gids Nico Bregman neemt bezoekers mee naar het Archeologisch Voetspoor in het Streekbos. Zie www.ivn-westfriesland.nl voor aanvangstijden.

Zondag 15 oktober

Gezinsactiviteit: Bodemdierpjes

Matty Berg, bekend van Vroege Vogels, vertelt spannende verhalen over het wildpark van kleine beestjes in de bodem van het Streekbos. Aanvang 14.00 uur bij IVN Streekbos Paviljoen.

Zondag 22 oktober

Gezinsactiviteit: Spinnen kijken

Spinnen zijn niet eng, maar juist boeiend en nuttig. Doe mee met de spinnenquiz tijdens een wandeling door het Streekbos. Vertrek om 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Maandag 23 oktober

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in het Streekbos door Paddenstoelen studiegroep PWF

Verzamelen 12.30 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Tot 15.00 uur inventariseren, daarna tot 17.00 uur microscopisch onderzoek van de gevonden zwammen in het Paviljoen. Informatie/opgave Wil Stelling: 0228 315307 of w.stelling@ivn-westfriesland.nl

Donderdag 26 oktober

Kinderactiviteit: Poppentheater Blauw Blauw

Om 14.00 uur en om 15.00 uur de voorstelling "Bang zijn?" in de Incoteczaal Streekbos Paviljoen. De poppen van Mychel Cornelissen beleven spannende avonturen voor peuters en kleuters. Kosten :€ 1,50 p.p. Opgave Frieda Bus: 0228 541489.

Zaterdag 28 oktober

Gezinsactiviteit: Nacht van de nacht Streekbos

Wie in een donker bos loopt gebruikt andere zintuigen. Pas kleding aan bij nat weer. Neem een zaklantaarn mee. Start om 18.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Zaterdag 28 oktober

Gezinsactiviteit: Nacht van de nacht Egboetswater

Spannende en leerzame tocht door donker bos. Start 19.00 uur bij het Egboetje in Oostwoud, Liederik 15, 1678 JC

Oostwoud, afslag Hauwert. Doe laarzen aan en neem een zaklantaarn mee.

Zondag 29 oktober

Gezinsactiviteit: De kringloop van een bos

Op een speelse manier een bewustwording wandeling maken door het Streekbos met thema "Hoe gaan we om met natuur, milieu en duurzaamheid". Start 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Zaterdag 4 november

Volwassenenactiviteit: Natuurwerkdag Ecoproject

Start klusdag om 9.00 uur met koffie bij IVN in Paviljoen. Helpers zijn welkom. Gereedschap aanwezig. Opgave: w. kaagman@ivn-westfriesland.nl of na 19.00 uur: 0228 516367

Zondag 5 november

Volwassenenactiviteit: Paddenstoelen ontdekken

Het Streekbos is befaamd om zijn soortenrijkdom. Determineren op kenmerken en details is van belang. Start wandeling met mycologe om 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Laarzen aanbevolen. Vooraf opgeven bij Wil Stelling: 0228 315307

Maandag 6 november

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in het Zanddepot of Weelen door Paddenstoelen studiegroep
Verzamelen om 13.30 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Tot 16.00 uur inventariseren. Informatie en opgave Wil Stelling: 0228 315307 of w.stelling@ivn-westfriesland.nl

Woensdag 8 november

PowerPointlezing: Vogelreis Suriname

Foto-opnames van vogels, natuur en landschap (kust, plantages, oerwoud) in de tropen. Aanvang 20.00 uur, Incotec bovenzaal van het Streekbos Paviljoen. Aanmelden Hans Verhoeven: 0228 515137 of j.l.verhoeven@inv-westfriesland.nl

Zaterdag 11 november

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Streekbos

Verzamelen 09.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Informatie Hans Verhoeven: 06 18903922. Van 9.30 uur tot de middag inventariseren in het Streekbos.

Zondag 12 november

Gezinsactiviteit: Zwammen in het herfstbos

Maak samen met IVN-gidsen een paddenstoelenquiz tijdens een Streekboswandeling. Zo ontdek je allerlei bijzondere soorten paddenstoelen. Laarzen aanbevolen. Start wandeling 14.00 uur bij IVN in Streekbos Paviljoen.

Maandag 13 november

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Egboetswater

Help mee om de flora en fauna te determineren, verzamelen om 13.00 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert. Informatie en opgave Ria de Graaf: 06 40392703.

Zaterdag 18 november

Volwassenenactiviteit: Knotten ergens in de regio door de Knotwerkgroep

Help het landschap mooier maken met de knotwerkgroep en zorg mee voor behoud van knotbomen. Informatie en opgave Rob Rijswijk: 0228 561642.

Maandag 20 november

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in het Streekbos door Paddenstoelen studiegroep PWF

Verzamelen om 12.30 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Tot 15.00 uur inventariseren, daarna tot 17.00 uur microscopisch onderzoek van de gevonden zwammen in het Paviljoen. Informatie en opgave bij Wil Stelling: 0228 315307 of w.stelling@ivn-westfriesland.nl

Zondag 26 november

IVN Boekenmarkt

Van 12.00 - 16.00 uur koopjes in de Incoteczaal Paviljoen. 2e hands boeken voor mooie prijsjes. Boeken over? Afgeven bij IVN-balie of bel Jans Wiersum: 06 187 244 02 om uw boeken op te laten halen.

Zaterdag 2 december

Volwassenenactiviteit: Knotten ergens in de regio

Help het landschap mooier maken met de knotwerkgroep en zorg mee voor behoud van knotbomen. Informatie en opgave Rob Rijswijk: 0228 561642

Maandag 4 december

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in het Dijkgatbos door Paddenstoelen studiegroep PWF

Verzamelen bij IVN in het Streekbos Paviljoen om 13.30 uur. Tot 16.00 uur inventariseren. Informatie en opgave Wil Stelling: 0228 315307 of w.stelling@ivn-westfriesland.nl

Zaterdag 9 december

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Streekbos

Verzamelen 09.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Informatie Hans Verhoeven: 06 189 03922. Van 9.30 uur tot de middag inventariseren in het Streekbos.

Zondag 10 december

Gezinsactiviteit: Tropische vogels

Bewonder de exotische, kleurrijke vogels van Cees Vlaar. Vanaf 14.00 uur inloopmiddag en informatie over aankoop, voedsel, verzorging en broedgewoonte bij IVN in de Incotec bovenzaal van het Streekbos Paviljoen.

Maandag 11 december

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Egboetswater

Help mee om de flora en fauna te determineren, verzamelen om 13.00 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert. Informatie en opgave Ria de Graaf: 06 40392703.

Zaterdag 16 december

Volwassenenactiviteit: Knotten ergens in de regio

Help het landschap mooier maken met de knotwerkgroep en zorg mee voor behoud van knotbomen. Informatie en opgave Rob Rijswijk: 0228 561642

Zondag 17 december

Gezinsactiviteit: Tamme ratten en hamsters

Ratten en hamsters als huisdier houden? Tonia Vergunst vertelt er alles over. Inloop- en informatie- middag van

Zondag 24 december

Gezinsactiviteit: Kerstseer in het stro

Warme kerstverhalen in de schapenstal, hoe sfeervol kan Kerstmis zijn. Tussen de ooien en hun pasgeboren lammen. Open stal van 17.00-20.00 uur op de biologische schapenkaasboerderij Schapenstreek, (rijden via Kadijkweg). De Gouw 57a, 1614 MB Lutjebroek. Gratis entree.

Tijdens de feestdagen is IVN West-Friesland gesloten.

Werkgroepcoördinatoren

Geert Pietersen

In onze laatste bestuursvergadering hebben wij de communicatie tussen werkgroepen en bestuur besproken. Voor de werkgroepen is belangrijk om te weten hoe en met wie ze in het bestuur kunnen communiceren. Voor het bestuur is het belangrijk om te weten hoe het in de werkgroepen gaat en wat er nodig is om goed te kunnen functioneren. Daarom hebben wij besloten om voor elke werkgroep een bestuurslid als 1e aanspreekpunt te benoemen. Dat heeft als voordeel voor de werkgroepen dat er één vast aanspreekpunt in het bestuur is en voor de bestuursleden ontstaat zo een evenwichtige taakverdeling. Voordeel is ook dat op deze manier integratie tussen bestuur en werkgroepen tot stand komt.

Hierna vinden jullie het bestuurslid dat voortaan jullie 1e aanspreekpunt is voor contacten met het bestuur en andersom, vanuit bestuur naar werkgroepen.

Duurzaamheid: Astrid Bijster
Persberichten: Geert Pietersen
Publieksactiviteiten: Eleonora de Boer
IVN Website: Rob den Hartog
Scholenwerk: Pieter Hermans
Exposities: Eleonora de Boer
Vaarexcursies: Gé Kenter
Weidevogelwerkgroep: Geert Pietersen
Knotwerkgroep: Rob den Hartog
Ecowerkgroep: Geert Pietersen
IJsvogelwerkgroep: Eleonora de Boer
Inventarisatie: Streekbos Pieter Hermans
Werkgroep Egboetje: Eleonora de Boer
Werkgroep Cursussen: Astrid Bijster
Paddenstoelenstudiegroep: Pieter Hermans
Werkgroep Natuurkoffer: Astrid Bijster
Alchemilla: Geert Pietersen

Moordenaars op het Kreupeleiland

Eleonora de Boer

Als havenmeester op het Kreupeleiland mag ik twee keer één week per jaar de vogels op het eiland bestuderen. Nu inmiddels voor het vierde jaar.

Waar ik nooit aan zal wennen zijn de jachtaferelen van de Kleine mantelmeeuw. Kleine mantelmeeuw schrijf ik nu, maar het heeft me best wat tijd gekost om dat te leren, net als het onderscheiden van verschillende andere vogelsoorten zoals het Visdiefje, de Witwangstern en de Witvleugelsstern, de Kokmeeuw en de Zwartkopmeeuw.

Gedurende de week overnacht ik in het arkje dat als havengebouw en tevens als uitkijkpost fungeert. Het is eigenlijk een soort primitieve trekkershut, maar dan midden in het IJsselmeer. De enige mogelijkheid tot bewegen is over de steigers heen en weer lopen of rennen en de trap naar de uitkijkpost, snel of gewoon op en neer, te nemen. Alhoewel ik één en ander wel lardeer met enige rekoefeningen.

Tijdens één van de oefeningen op de uitkijkpost moest ik toch even in mijn ogen wrijven, want ik dacht op een zandbank in de tussenwateren een zeehond te zien. Vlug de kijker erbij en het bleek waar te zijn. Daarna heb ik snel de aanwezige bezoekers ingelicht. De boot die het verst weg lag bleek direct zicht op de zeehond te hebben. De schipper had hem wel zien liggen, maar aangezien voor een boomstammetje en was verbijsterd en vervolgens zeer uitgelaten toen hij zag dat het een zeehond was.

Maar om terug te komen op de moordenaars. Vreselijk vind ik het als ik in mei/juni een duikeend naar de steigers zie zwemmen, want ik weet dat binnen een 1/2 uur alle pulletjes verorberd zullen zijn. De eieren worden uitgebreed onder de bescherming van de oppassers: Kokmeeuwen, die elke indringer gezamenlijk verjagen. Bij de Kokmeeuwen is het immers zo dat een deel gaat foerageren op de wal, terwijl een deel achterblijft om de eieren en de jongen te beschermen. Deze Kokmeeuwjongen groeien op tussen het struweel op het eiland. Echter... daar hebben de duikeenden geen boodschap aan. Zodra ze uit de eieren zijn gekomen gaan ze de plas op om elders voedsel te zoeken en dan gebeurt het. Hoe die Kleine mantelmeeuwen dat zo snel zien is mij een raadsel, maar als ze nog geen 30 meter van de kant zijn komt de eerste mantelmeeuw de moeder al lastig vallen die dan furieus tegen de aanvallers uithaalt. Ondertussen zwemmen de pulletjes paniekerig weg of duiken onder water en dan wordt het prijsschieten voor de andere mantelmeeuwen. Soms is het 'hap slok weg', maar soms wordt er ook één mee genomen en op de steiger kapot gepikt. Een tafereel wat ik niet aan kan zien. Maar ja, het is wat mijn wijze moeder al zei: "De één zijn dood is de ander zijn brood".

Zeehond op De Kreupel

Foto: Eleonora de Boer

Beëindiging sponsorovereenkomst met Incotec

Geert Pietersen

Incotec was jarenlang sponsor van IVN West-Friesland en heeft belangrijke bijdrages geleverd bij de inrichting van ons nieuwe gebouw en vorig jaar bij het uitbaggeren van de plas in het Ecoproject. In 2016 heeft Incotec met het Engelse bedrijf Croda een nieuwe eigenaar gekregen. Daarmee is ook een nieuw sponsorbeleid ingevoerd waardoor er geen ruimte meer is voor het financieel ondersteunen van activiteiten. De bestaande sponsorovereenkomst die gold tot 1 april 2017 is daarom niet verlengd.

Medewerkers van Incotec hebben wel de keuze om op vrijwillige basis deel te nemen aan activiteiten van IVN. Ook kunnen wij een beroep doen op de kennis die bij Incotec aanwezig is op specifieke terreinen.

Wij vinden het jammer dat Incotec zijn sponsoring aan IVN niet kan voortzetten maar wij hebben ook begrip voor het nieuwe beleid. Wij willen Incotec hartelijk danken voor hun bijdrage aan IVN West-Friesland in de afgelopen jaren en voor de plezierige wijze waarop wij met elkaar konden samenwerken.

Ik geef de pen door...

Ria de Graaf-Roelofs

Je krijgt de pen en dan.....

Er is zoveel, zo veel van alles. Je beseft het pas als je er aan begint. Bij mij begon het pas echt bij de aanvang van de Natuurgidsencursus in 2009. Je gaat het zien, ruiken, voelen, de zintuigen worden hard aan het werk gezet en je krijgt ogen op steeltjes. Steeds meer is er te ontdekken, steeds meer is er te zien, steeds meer is er te beleven, te verwonderen, te bewonderen en te genieten. Het is overal om je heen en het mooiste is dat je het kan delen, delen met iedereen die het maar wil. Ervaren en dan elkaar verrijken met je opgedane kennis.

Zo was ik pas op een nachtvlinderavond in Apeldoorn. Op een speelveldje was een laken gespannen met er boven een flinke lamp. Er waren heel wat mensen, groot en klein: aan het kijken en enthousiast aan het zoeken naar nachtvlinders die ze mochten vangen in een loepotje.

Al kijkend, pratend en vragend, kreeg ik informatie over een nachtvlinder-app die je kan downloaden van Internet en dan gewoon zonder Internet nodig buiten kunt gebruiken. Zo gezegd zo gedaan en met wat kinderen gingen we aan de slag. Die werden er nog blijer en enthousiaster van: "Kunnen we gewoon in onze achtertuin doen en dan zien we welke nachtvlinder het is!" riep een jongen van 9 jaar. Wat is dat genieten, dat is mijn passie: samen al het moois beleven.

Voor de liefhebbers, de app heet 'Obsidentify' en is gratis te downloaden.

Sneeuw witte vedermot (*Pterophorus pentadactyla*)

foto Hans Verhoeven

Wetenswaardigheden uit ons werkgebied

Hans Verhoeven

6 mei 2017: Robert Viset meldt een leuke waarneming na de vroege vogelexcursie van de NGO. Vogel-maatje Huub Veldhuijzen vertelde dat er die week 7 Bijeneters gespot waren bij de Vooroever in Wervershoof. Tja, daar waren we redelijk dichtbij... Dus (wat ik eigenlijk nooit doe), erop af! En Huub ook blij. Verrekijkers mee, telelens, fotoapparatuur. We troffen nog een paar spotters, want ja, als zoiets bekend wordt, dan springen anderen ook in de auto. Na zeker een uur rondwandelen en turen, konden we ze niet vinden. Dan maar weer naar de auto. Helaas, ze zijn vast verderop gegaan.

Op het moment dat ik de auto wilde starten, hoorde Huub ze. Hij dacht zelfs dat ik hem met een vogelgeluiden-App op mijn Smartphone in de maling nam. Maar nee, het onmiskenbare geluid van de Bijeneters klonk toch echt vanuit het struweel. Dus, alle spullen weer mee, en zoeken maar. En ja hoor, na een paar minuten zagen we ze in de toppen van de bomen, van waaruit ze om beurten hommels uit de lucht plukten. Daarna slaan ze ze een paar keer op een tak, alvorens ze naar binnen te werken. Op één punt hadden we er 6 naast elkaar! En dan te bedenken dat ze zelden zo noordelijk in Europa voorkomen. Ik had ze wel eens in de Pyreneeën gespot, maar ja, daar horen ze dan ook thuis. Topdag! Met dank aan Huub voor de prachtige plaatjes van de Bijeneters. Zie ook <https://waarneming.nl/waarneming/view/137888692>

Bijeneters op de Vooroever
foto Huub Veldhuijzen

5 juni 2017: Vandaag toch maar weer even kijken hoe het met de Oeverzwaluwen in onze oeverzwaluwwand in het Drachterveld is gesteld. Een drukte van belang: uiteindelijk werden er 93 van de 108 gaten bezet (mededeling Douwe Greydanus).

Op de terugweg zag ik vanaf het Wijzendijkje iets vreemds in het veld: in de omgeploegde akker liep iets ondefinieerbaar wits. Na een tijdje turen kon ik de vogel determineren. Het bleek een Scholekster te zijn met een behoorlijke kleurafwijking. Gelukkig kon ik de vogel op de foto zetten zodat een ieder zich, net als ik, even kan verbazen.

Afwijkend gekleurde Scholekster
foto Hans Verhoeven

26 augustus 2017: Bijzondere spouwbroeders (Douwe Greydanus).

Op 26 augustus vlogen Huiszwaluwen rond in Twisk: niets mis mee toch? Ofra Carmi melde mij dat er zwaluwen in de spouw verdwenen en dan denk je aan Gierzwaluwen.

Huiszwaluwen hadden op creatieve wijze een nest gemaakt die voor de buitenwereld niet zichtbaar was. De bekende kom ontbrak aan de muur onder de overstek. Een spleet tussen muur en overstek bood ze gelegenheid om daar te nestelen. Nadat de ouders weer vertrokken kwamen de kopjes over de rand om voedsel in ontvangst te nemen wanneer ze terugkeerden.

Wie verwacht nu zo iets? De bewoner van het huis vond het prachtig en hoopt dat ze er volgend jaar weer zijn. Gelukkig zijn er alerte Huiszwaluw-tellers onder ons die niets ontgaat.

Huiszwaluwen broeden in een spouwmuur (zonder nestkom)
foto Douwe Greydanus

3 september 2107: Vandaag was ik in Oss, niet in ons werkgebied dus. Wel heb ik daar gezien wat de in Nederland nieuw binnengeslopen Buxusmot kan presteren.

Onder de lijn Alkmaar – Winterswijk is deze microvlinder al bijzonder talrijk aanwezig. Het gevolg: er is in dat gebied bijna geen normale Buxusstruik meer te vinden. Alles kaal gevreten door de rupsen die massaal uit de eitjes komen die deze vlinders in deze waardplant leggen. Voor de fanatieke tuinliefhebbers die prachtig gevormde kunstwerken (dierfiguren, kurkentrekkers, poorten enz.) snoeien van de Buxus een echte ramp. Ik kon de Buxusmot gewoon fotograferen, want alleen al bij de kennissen waar ik op visite was vlogen er 4 in de achtertuin.

Toen ik het prachtige vlindertje zag wist ik nog niet dat het de Buxusmot was, want ik kende het bestje niet. Buxusbezitters: houd dit diertje in de gaten, want het gaat komende jaren ongetwijfeld oprukken boven de lijn Alkmaar – Winterswijk.

Informatie is te vinden op https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?utm_source=newsletter&utm_medium=e-mail&utm_campaign=user-mailing&msg=23755

Paardenkastanje in herfsttooi
foto Hans Verhoeven

Buxusmot op Hemelsleutel
foto Hans Verhoeven

9 september 2017: Tijdens onze laatste inventarisatieochtend in het Streekbos viel ons de prachtig gekleurde Paardenkastanje op die ik in volle bloei al tijdens de lente op de voorplaat van het lentenummer 2017 had laten afdrukken. Hierbij de foto die ik nu maakte.

Zoals ik al in het bijgaande artikel had geschreven: het blijft het hele jaar een interessante boom met voer voor onze excursies.

Paardenkastanjes in de maak
foto Hans Verhoeven

Sponsors algemeen

WFO

mr. Hans van der Horst
mr. Anna Bakker
mr. Kees van Duin

Net iets meer notaris

Burgemeester Schrijnderlaan 2, 1613 JW, Grootebroek
Zuiderkerkplein 9, 1601 HK, Enkhuizen
T (0228) 51 24 44 - F (0228) 51 52 03
info@wfonotarissen.nl - www.wfonotarissen.nl

*Internationaal specialist
in aardbei F1 hybriden*

ABZ Seeds is een Hollands veredelingsbedrijf welke zich volledig toelegt op de ontwikkeling van F1-hybride aardbeirassen, vermeerderd door zaad.

Met onze aardbeiplant Delizz® kan iedereen op een eenvoudige manier thuis aardbeien kweken.

Vanuit ons mooie pand Holland Strawberry House aan de Vleetweg in Andijk werken wij met een enthousiast team aan de verdere ontwikkeling van F1-hybride aardbeirassen, omdat wij iets willen betekenen voor liefhebbers van aardbeien over de gehele wereld.

Vleetweg 12 | 1619 PR Andijk | Holland
T: +31 228 515280 | info@abz-strawberry.nl
www.abz-strawberry.com

HOLLAND STRAWBERRY HOUSE

Sponsors boothuis

Stichting Hervormd Weeshuis Grootebroek

Rabobank

Autobedrijf Julius B.V.

Sponsor uitdiepen plas Ecoproject

incotec

the seed enhancement company

in

West-Friesland

bedankt al deze
sponsors van harte voor
hun bijdrage!

Indien onbestelbaar retour: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

